

ORİJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

DOI: 10.5336/sportsci.2024-107670

Basketbol, Futbol ve Oryantiring Federasyonlarının Verilen Antrenörlük Eğitiminin Katılımcı Görüşlerine Göre İncelenmesi: Tanımlayıcı Araştırma

Examination of Coaching Education Given by Basketball, Football and Orienteering Federations According to Participant Opinions: Descriptive Research

^{1b} Ayşe Kübra AKTAŞ^a, ^{1b} Abdurrahim Nazım NAYIR^b, ^{1b} Mehmet İNAN^c, ^{1b} Fatma ÖZÇELİK^b,
^{1b} Esra YILMAZ^b, ^{1b} Gülşah GÜNER DALAR^b, ^{1b} Beyza BAŞAK^b, ^{1b} Elanur BAYRAM^b

^aBartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü,
Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi-Eğitimi AD, Bartın, Türkiye

^bMarmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye

^cMarmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi AD, İstanbul, Türkiye

Bu çalışmanın özeti, 16. Ulusal Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi'nde (22 Ekim 2024, Yalova) sözlü/poster olarak sunulmuştur.

ÖZET Amaç: Bu araştırmanın amacı, basketbol, futbol ve oryantiring branşlarında antrenörlük eğitimi alan katılımcıların, antrenör eğitim programlarına ilişkin görüşlerini “program değerlendirme ölçütleri” bağlamında incelemektir. **Gereç ve Yöntemler:** Araştırma, betimsel araştırma modeli çerçevesinde tarama deseni kullanılarak tasarlanmış ve örneklem uygun örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Veri toplamak için “Eğitim Programlarını Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, çevrim içi ve e-posta yoluyla basketbol, futbol ve oryantiring antrenörlük programlarını başarı ile tamamlamış olan katılımcılara ulaştırılmıştır. Veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, onam formu, ikinci bölüm; kişisel ve demografik bilgilerin yer aldığı form, üçüncü bölüm ise katılımcıların aldıkları eğitim programını değerlendirecekleri 35 maddelik ve 4 boyuttan oluşan veri toplama aracıdır. Çalışmada verilerin analizinde t-testi, varyans analizi ve Pearson korelasyon analizi yöntemleri kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,92, Spearman-Brown 2 yarı testi sonucu ise 0,90'dır. **Bulgular:** Araştırma sonuçları, kadınların antrenörlük eğitim programlarını erkeklere göre daha olumlu değerlendirdiğini ortaya koymuştur. Katılımcıların branşlarının program değerlendirilmesi üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmazken, yaş ve deneyim arttıkça programlara yönelik değerlendirmelerin olumsuz yönde değiştiği belirlenmiştir. **Sonuç:** Antrenör eğitim programlarının değerlendirilmesinde cinsiyetin etkili olduğu, ancak branş farklılıklarının bir rol oynamadığı görülmüştür. Ayrıca, deneyim ve yaş arttıkça eğitim programlarına karşı eleştirel bir tutumun geliştiği saptanmıştır. Bu sonuçlar, programların cinsiyet ve yaş gibi faktörler göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Antrenörlük eğitimi;
eğitim programlarını değerlendirme;
basketbol; futbol; oryantiring

ABSTRACT Objective: This study aims to examine the perspectives of participants who have received coaching training in basketball, football, and orienteering branches regarding coaching education programs within the context of “program evaluation criteria”. **Material and Methods:** The research was designed using the scanning design within the framework of the descriptive research model and the sample was determined by the appropriate sampling method. Data were collected using the “Educational Program Evaluation Scale”. The scale was administered online and via email to participants who had successfully completed coaching programs in basketball, football, and orienteering. The data collection tool consisted of 3 sections. The 1st section included a consent form, the 2nd section contained a form for personal and demographic information, and the 3rd section consisted of a 35-item, 4-dimensional, 5-point Likert-type scale evaluating the coaching education programs. Data analysis involved t-tests, analysis of variance, and Pearson correlation analyses. The reliability coefficients of the scale were found to be Cronbach's alpha=0.92 and Spearman-Brown=0.90. **Results:** The findings revealed that women evaluated coaching education programs more positively than men. No significant effect of participants' branches on program evaluation was identified. However, it was observed that with increasing age and experience, evaluations of the programs tended to become more critical. **Conclusion:** Gender was found to be an influential factor in the evaluation of coaching education programs, whereas branch differences played no role. Additionally, increasing age and experience were associated with the development of a more critical attitude towards the programs. These findings suggest that coaching education programs should be revised by considering factors such as gender and age.

Keywords: Coach education;
evaluating coaching programs;
basketball; football; orienteering

Correspondence: Ayşe Kübra AKTAŞ

Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi-Eğitimi AD, Bartın, Türkiye

E-mail: ayseaktas@bartin.edu.tr

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences.

Received: 20 Dec 2024

Received in revised form: 09 Apr 2025

Accepted: 10 Dec 2025

Available online: 29 May 2025

2146-8885 / Copyright © 2025 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Eğitim sistemi tasarlanırken, öncelikle hedefler belirlenmekte; bu hedeflerin niteliğini değerlendirmek için ise eğitim felsefesine başvurulmaktadır.¹ Bu noktada da eğitim felsefesi karşımıza çıkmaktadır. Eğitim felsefesi, eğitim programlarının temelinde yer aldığı için eğitim programlarını birçok yönden etkilemektedir.² Eğitim felsefesinde; eğitimin niteliği, gerçekleştirilen süreçler, yapılan etkinlikler ve belirlenen amaçları ele alınarak, felsefi bir perspektifle sorgulanmaktadır. Elde edilen bilgiler insani ihtiyaçlar da göz önüne alınarak, değerlendirilip insanların eğitimine yön vermek için kullanılmaktadır.³ Eğitim sistemi tasarlanırken öncelikle hedefler belirlenmekte; bu hedeflerin niteliğini değerlendirmek için ise eğitim felsefesine, pedagojik yaklaşımlara, eğitim bilimlerine ve sosyolojik faktörlere başvurulmaktadır. Eğitim felsefesi, eğitim programlarının temelinde yer aldığı için bu programları birçok yönden etkilemektedir. Eğitim süreçlerinde; eğitimin niteliği, uygulanan yöntemler, gerçekleştirilen etkinlikler ve belirlenen amaçlar felsefi bir perspektifle ele alınarak sorgulanmaktadır. Bunun yanı sıra, psikoloji ve sosyoloji gibi alanlardan elde edilen bilgiler, bireylerin ve toplumun değişen ihtiyaçlarına göre eğitim sistemine yön vermekte kullanılmaktadır.

Bu çerçevede, eğitim sistemleri yalnızca akademik bilgiyi değil, bireylerin fiziksel ve sosyal gelişimini de destekleyecek şekilde yapılandırılmaktadır. Spor eğitimi de bu bağlamda önemli bir alan olarak öne çıkmakta, bireylerin fiziksel yeterliliklerini geliştirmenin yanı sıra sosyal becerilerini ve karakter gelişimlerini de desteklemektedir. Bu doğrultuda, bireylerin çok yönlü gelişimini destekleyen spor eğitim programlarının niteliği, bu programları uygulayan antrenörlerin bilgi ve beceri düzeyleriyle doğrudan ilişkilidir. Spor eğitim sisteminin istenen düzeye ulaşmasının temel şartlarından birkaçı iyi eğitilmiş, her düzeyde uygulama yapabilecek bilgili ve yetenekli antrenörlere sahip olmaktır.⁴ Belirtilen niteliklere sahip antrenörleri yetiştirmek için iyi tasarlanmış eğitim programları önem arz etmektedir.

Ülkemizde antrenörlük eğitimi ilgili branş federasyonun antrenörlük eğitim kurslarıyla veya spor bilimleri fakültelerinden mezun olan ve branş için belirtilen şartları sağlayan adayların denklik işlemleri sonucunda aşamaları başarıyla tamamlamaları ile edi-

nilebilmektedir.⁵⁻⁷ “Gençlik ve Spor Bakanlığı Antrenör Eğitimi Yönetmeliği”ne göre ilgili spor dalının eğitim programı kademeler itibarıyla temel eğitim ve uygulama eğitiminden oluşmaktadır. Spor branşına göre antrenörlük kademeleri farklılık gösterebilmektedir.¹³ Genel olarak antrenörlük eğitimleri 5 kademede incelenirse de, branşlara göre aldıkları isimler farklılaşmaktadır. Basketbol; 1. kademe (E), 2. kademe (D), 3. kademe (C), 4. kademe (B) 5. kademe (A) olmak üzere 5 farklı kademeden futbol; “Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Grassroots Gönüllü Liderlik-Seviye 1”, “TFF Grassroots C-Seviye 2”, “Avrupa Futbol Federasyonları Birliği [Union of European Football Associations (UEFA)] B-Seviye 3”, “UEFA A-Seviye 4” ve “UEFA Pro-Seviye 5” temel olarak 5 kategoriye, oryantiring branşında; yardımcı antrenör (1. kademe), temel antrenör (2. kademe), kıdemli antrenör (3. kademe), baş antrenör (4. kademe), teknik direktör (5. kademe) olarak isimlendirilmiştir.⁹⁻¹¹

Spor dalının kendine özgü nitelikleri ve gereklilikleri dikkate alınarak, eğitim programlarının özelliklerine uygun bir model çerçevesinde sporcuların eğitilmesi ve geliştirilmesi, mesleki bir zorunluluk olarak kabul edilmektedir.⁴ Antrenörler, sporcuların yalnızca teknik becerileri geliştiren kişiler değil, aynı zamanda fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimine katkı sağlayan eğitimciler olarak da görev yapmaktadır.¹² Ancak ilgili literatür incelendiğinde, antrenörlük eğitim programları değerlendirilmesi kapsamında çeşitli çalışmalar bulunmasına karşın bu çalışmaların; antrenörlerin daha çok karar verme, öğrenme süreçleri ve cinsiyete dayalı yaşadıkları zorluklar üzerinde yoğunlaşmaktadır.¹³⁻¹⁷ Spesifik olarak antrenörlük eğitim programının demografik değişkenlere göre incelendiği çalışmalar sınırlı kaldığı görülmektedir. Bununla birlikte antrenörlük eğitim programlarının cinsiyete yönelik incelendiği araştırmaların kapsamı genellikle kadınlar ile sınırlı kaldığı için genel bir kanı oluşturmak için yeterli olmamaktadır.

Bu araştırmada, literatürde bulunan eksiklikleri gidermek amacıyla antrenörlük eğitimi basketbol, futbol, oryantiring branşlarında almış olan katılımcıların, antrenörlük eğitimi ile ilgili görüşleri yaş, cinsiyet, spor türü (bireysel takım) ve deneyim yılı bağlamında incelenmiştir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmada, betimsel araştırma modeli çerçevesinde tarama deseni kullanılarak yürütülmüştür. Betimsel araştırmalar, araştırmanın problemini tanımlamak ya da örneklemle ilgili doğru bir tanımlama yapılması için kullanılan araştırma çeşididir.¹⁵ Araştırma Helsinki Deklarasyonu 2008 prensiplerine göre gerçekleştirilen çalışmada, etik kurul onayı Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan (tarih: 20 Eylül 2021; no: 107349/6-8) alınmıştır.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki basketbol-futbol-oryantiring antrenörlük belgesine sahip katılımcılar oluşturmuştur. Çalışmanın örnekleme uygun örneklem yöntemi ile belirlenmiş, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden antrenörler dâhil edilmiştir. Veriler koronavirüs hastalığı-2019 pandemisi kısıtlamaları nedeniyle çevrim içi olarak toplanmıştır. Araştırmaya katılan antrenörlerin demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Çalışmaya toplam 310 antrenör katılmıştır. Katılan antrenörlerin %78,7’si (224) erkek, %21,3’ü (66) kadındır. Branşlara göre dağılımı ise; %31,9 (99) basketbol, %35,5’i (110) futbol ve %32,6’sı (101) oryantiring antrenörüdür. Antrenörlerin branşlarına göre eğitim durumları incelendiğinde basketbol antrenörlerinin %13,1’inin lise ve ön lisans, %70,7’sinin lisans, %16,2’sinin yüksek lisans ve doktora mezunu; futbol antrenörlerinin %16’ünün lise ve ön lisans, %63,6’sının lisans, %20’sinin yüksek lisans ve doktora mezunu; oryantiring antrenörlerinin %7,9’unun lise ve ön lisans, %62,4’ünün lisans, %29,7’sinin yüksek lisans ve doktora mezunu olduğu görülmektedir. Antrenörlerin branşlarına göre sahip olduğu antrenörlük belgeleri kademelere göre incelendiğinde basketbol antrenörlerinin %27,3’ü 1. kademe, %25,3’ü 2. kademe, %27,3’ü 3. kademe, %9,1’i 4. kademe, %11,1’i 5. kademe düzeyinde belgelere sahiptir. Basketbol antrenörlerinde 1, 2, ve 3. kademe antrenörlük belgesine sahip antrenör sayıları eşit dağıldığı görülmektedir. Futbol antrenörlerinin %12,7’sinin 1. kademe, %46,4’ünün 2. kademe, %28,2’sinin 3. kademe, %9,1’inin 4. kademe,

%3,6’sının 5. kademe düzeyinde antrenörlük belgesine sahip olduğu görülmektedir. Futbol antrenörlerinde 2 ve 3. kademe antrenörlük belgesine sahip antrenörlerin frekanslarının yoğun olduğu görülmektedir.

Oryantiring antrenörlerinin; %53,5’inin 1. kademe, %38,6’sının 2. kademe, %7,9’unun 3. kademe belgesine sahip olduğunu göstermektedir. 4 ve 5. kademe antrenörlük belgesi bulunan antrenörlere erişilemediği için araştırmaya dâhil edilmemiştir (Tablo 1).

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada, kişisel bilgi formu (katılımcıların demografik bilgileri; yaş, cinsiyet, eğitim durumları, antrenörlük deneyim yılı ve kademesi) ve Baş tarafından 2016 yılında geliştirilen “Eğitim Programlarını Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır.¹⁹ Eğitim Programlarını Değerlendirme Ölçeği 4 boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; “hedefler ($\alpha=0,89$), içerik ($\alpha=0,88$), öğretme-öğrenme süreci ($\alpha=0,87$), ölçme-değerlendirmedir ($\alpha=0,78$)”. Ölçek 5’li derecelendirme tipinde olup; “1=kesinlikle katılmıyorum”, “2=katılmıyorum”, “3=kararsızım”, “4=katılıyorum” ve “5=kesinlikle katılıyorum” şeklinde düzenlenmiş ve 35 madde içermektedir. Ölçekteki maddeler en olumlu 5, en olumsuz 1 olacak şekilde düzenlemiştir. Ölçekten düşük puan almak eğitim programının olumsuz değerlendirildiğini yüksek puan almak ise eğitim programlarının olumlu değerlendirildiğini ifade etmektedir. Ölçekte yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla temel bileşen analizine dayanan açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarında yapılan Cronbach alfa testi sonucuna göre alt boyutların güvenirlik değerleri 0,845 ile 0,934 arasında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach’s alfa güvenirlik katsayısı 0,92, Spearman-Brown 2 yarı testi sonucu ise 0,90’dır.

ARAŞTIRMA SÜRECİ

Bu araştırma Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans programındaki “Spor Eğitiminde Program Geliştirme ve Değerlendirme” dersi kapsamında saha çalışması yapmak amacıyla tasarlanmıştır. Araştırmacılar, dersi alan gönüllü öğrencilerden

oluşmaktadır. Araştırmada antrenörlük eğitim programlarının, antrenörler tarafından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. İlk olarak araştırmada 2 takım sporu, 1 bireysel spor şeklinde 3 branşın kullanılmasına karar verilmiştir. Branşlar araştırmacıların uzmanlık ve ilgi alanlarına göre basketbol, futbol ve oryantiring olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan Kişisel Bilgi Formu oluşturulup, Eğitim Programları Değerlendirme Ölçeği izni alındıktan sonra Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 107349 sayılı, 12 Temmuz 2021 onay tarihli, 6-8 onay sayılı etik kurul raporu alınmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek ve formlar çevrim içi ortama aktarılıp araştırmacılar tarafından mail ve sosyal medya aracılığı ile 15 Temmuz-15 Eylül 2021 tarihleri arasında antrenörlere ulaştırılmıştır. Antrenörlerden gelen yanıtlar doğrultusunda ilgili analizler yapılarak, araştırma sonuçlarına ulaşılmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS (versiyon 23, IBM) programı ile analiz edilmiştir. Bir araştırmada kullanılan ölçme araçlarındaki verilerin çarpıklık, basıklık ve güvenilirlik değerleri, çalışmanın niteliği açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Tablo 1 incelendiğinde “Eğitim Programları Değerlendirme Ölçeği” bağlamında “hedef” alt boyutunun puan ortalaması 3,46, “içerik” alt boyutunun puan ortalaması 3,46, “öğretme- öğrenme süreci” alt boyutunun puan ortalaması 3,53, “ölçme ve değer-

lendirme” alt boyutunun puan ortalaması ise 3,49 olarak hesaplanmıştır. “Eğitim Programları Değerlendirme Ölçeği”nin toplam puan ortalaması ise 3,51 olarak tespit edilmiştir (hedef, çarpıklık=-0,670, basıklık=0,532; içerik, çarpıklık=-1,000, basıklık=1,631; öğretme-öğrenme süreci, çarpıklık=-0,775, basıklık=0,824; Ölçme ve Değerlendirme, çarpıklık=-0,799, basıklık=0,673 olarak hesaplanmıştır). Ayrıca verilerin basıklık ve çarpıklık değerleri -2-+2 arasında olduğu ve normal dağılım sergiledikleri kabul edilebilmektedir.²⁰ Varyansların homojenliğini değerlendirmek için Levene testi uygulanmıştır.

Sonuçlar, tüm değişkenler için $p>0,05$ olduğu için gruplar arasında varyansların homojen olduğunu göstermektedir (Tablo 2).

Verilerin dağılımı normal kabul edildiği için parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir.²⁰ İki grup karşılaştırmalarında bağımsız örneklem için t-testi, ikiden fazla grup için ise tek yönlü varyans analizi [analysis of variance (ANOVA)] uygulanmıştır. Ayrıca, değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarının anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

“Denence 1 Basketbol, futbol ve oryantiring antrenörlerin cinsiyet değişkenine göre eğitimini aldıkları antrenörlük programlarını değerlendirmeleri arasında farklılık var mıdır?”

TABLO 1: Katılımcıların demografik özellikleri dağılımı

		Basketbol		Futbol		Oryantiring		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	24	24,2	9	8,2	33	32,7	66	21,3
	Erkek	75	75,8	101	91,8	68	67,3	244	78,7
Eğitim durumu	Lise ve ön lisans	13	13,1	18	16,4	8	7,9	39	12,58
	Lisans	70	70,7	70	63,6	63	62,4	203	65,48
	Yüksek lisans ve doktora	16	16,2	22	20,0	30	29,7	68	21,94
Antrenörlük kademesi	1. Kademe	27	27,3	14	12,7	54	53,5	95	30,64
	2. Kademe	25	25,3	51	46,4	39	38,6	115	37,10
	3. Kademe	27	27,3	31	28,2	8	7,9	66	21,30
	4. Kademe	9	9,1	10	9,1	0	0	19	6,13
	5. Kademe	11	11,1	4	3,6	0	0	15	4,83
	Branş	99	31,9	110	35,5	101	32,6	310	100

TABLO 2: Homojenlik varsayımı (Levene) testi

	Levene istatistiği	df1	df2	p değeri (Sig.)
Hedef	0,012	2	307	0,988
İçerik	2,840	2	307	0,060
Öğretme-öğrenme süreci	0,183	2	307	0,833
Ölçme ve değerlendirme	0,700	2	307	0,497

Katılımcıların, cinsiyet değişkenine göre antrenörlük programları değerlendirme ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla t-test yapılmıştır (Tablo 3).

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyet değişkeni için antrenörlük eğitim programı değerlendirme ölçeğinin; hedef ($t=-2,821$, $p<0,05$), içerik ($t=-2,045$, $p<0,05$), öğrenme-öğretme ($t=-2,266$, $p<0,05$), ölçme ve değerlendirme ($t=-0,12$, $p<0,05$) alt boyutlarında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

“Denence 2 Basketbol, futbol ve oryantiring antrenörlerin branş değişkenine göre eğitimini aldıkları antrenörlük programlarını değerlendirmeleri arasında farklılık var mıdır?”

Katılımcıların, aldıkları antrenör eğitimleri, Eğitim Programı Değerlendirme Ölçeği’ne verdikleri cevaplar doğrultusunda ölçeğin alt boyutlarına göre incelenmesi amacıyla ANOVA testi yapılmıştır, teste ait betimsel istatistikler verilmiştir (Tablo 4, Tablo 5).

Tablo 4’te basketbol, futbol ve oryantiring federasyonlarınca verilen antrenörlük eğitimine katılan bireylerin program değerlendirmelerine ait tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Hedef, içerik, öğrenme-

öğretme ve ölçme-değerlendirme bileşenlerine ilişkin ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (SS) değerleri hesaplanmıştır. Oryantiring grubu, tüm bileşenlerde en yüksek ortalama puanlara sahipken, genel ortalamalar sırasıyla hedef için $\bar{X}=3,46$, $SS=0,68$, içerik için $\bar{X}=3,59$, $SS=0,68$, öğrenme-öğretme için $\bar{X}=3,54$, $SS=0,76$ ve ölçme ve değerlendirme için $\bar{X}=3,49$, $SS=0,78$ olarak bulunmuştur.

Tablo 5 incelendiğinde yapılan ANOVA testi sonucunda “Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği” alt boyutlarında antrenörlerin görüşlerine göre basketbol, futbol ve oryantiring branşları eğitim programları değerlendirme puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

“Denence 3 Basketbol, futbol ve oryantiring antrenörlerinin yaş değişkeni ile eğitimini aldıkları antrenörlük programlarını değerlendirmeleri arasındaki ilişki nasıldır?”

Katılımcıların, aldıkları antrenör eğitimleri, Eğitim Programı Değerlendirme Ölçeği’ne verdikleri cevaplar ölçeğin alt boyutları ve yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi ve ilişkinin yönünü incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır (Tablo 6).

Tablo 6 incelendiğinde basit doğrusal korelasyon analizi sonucunda, antrenör eğitim programları değerlendirme ölçeği alt boyutları; hedef ($r=0,137$, $p<0,05$), içerik ($r=-0,139$, $p<0,05$), öğretme-öğrenme süreci ($r=-0,129$, $p<0,05$) ve yaş değişkeni arasında negatif yönde zayıf düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ölçme ve değerlendirme ($r=-0,154$, $p<0,05$) alt boyutu ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

TABLO 3: Katılımcıların demografik özelliklerine (cinsiyet) göre eğitimini aldıkları antrenörlük programını değerlendirmelerine ilişkin t-testi

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	t değeri	p değeri
Hedef	Erkek	244	3,40	0,706	-2,821	0,005
	Kadın	66	3,69	0,530		
İçerik	Erkek	244	3,54	0,709	-2,045	0,042
	Kadın	66	3,73	0,559		
Öğretme-öğrenme süreci	Erkek	244	3,48	0,786	-2,266	0,024
	Kadın	66	3,72	0,637		
Ölçme ve değerlendirme	Erkek	244	3,43	0,801	-2,534	0,012
	Kadın	66	3,70	0,663		

SS: Standart sapma

TABLO 4: ANOVA testine ait betimsel istatistikler

		n	$\bar{X}$	SS
Hedef	Basketbol	99	3,406	0,679
	Oryantiring	110	3,501	0,679
	Futbol	101	3,474	0,686
	Toplam	310	3,462	0,680
İçerik	Basketbol	99	3,540	0,603
	Oryantiring	110	3,619	0,705
	Futbol	101	3,594	0,737
	Toplam	310	3,585	0,684
Öğretme-öğrenme süreci	Basketbol	99	3,477	0,760
	Oryantiring	110	3,608	0,742
	Futbol	101	3,511	0,788
	Toplam	310	3,535	0,762
Ölçme ve değerlendirme	Basketbol	99	3,450	0,793
	Oryantiring	110	3,552	0,749
	Futbol	101	3,475	0,806
	Toplam	310	3,494	0,780

SS: Standart sapma

“Denence 4 Basketbol, futbol ve oryantiring antrenörlerinin deneyim yılı değişkeni ile eğitimini aldıkları antrenörlük programlarını değerlendirmeleri arasındaki ilişki nasıldır?”

Katılımcıların, aldıkları antrenör eğitimleri, eğitim programı değerlendirme ölçeğine verdikleri cevaplar ölçeğin alt boyutları ve deneyim yılı değişkeni arasındaki ilişkiyi ve ilişkinin yönünü incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır (Tablo 7).

Tablo 7 incelendiğinde basit doğrusal korelasyon analizi sonucunda, antrenör eğitim programları

değerlendirme ölçeği alt boyutları; hedef ($r=-0,117$, $p<0,05$), içerik ($r=-0,135$, $p<0,05$), öğretme-öğrenme süreci ($r=-0,112$, $p<0,05$), ölçme- değerlendirme ($r=-0,144$, $p<0,05$) ve yaş değişkeni arasında negatif yönde, zayıf düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, basketbol, futbol ve oryantiring federasyonlarının antrenörlük eğitim programları, bu belgeye sahip katılımcılar tarafından değerlendirilmiştir. İlgili federasyonlar tarafından düzenlenen antrenörlük eğitim programlarını başarıyla tamamlamış veya üniversitelerin spor bilimleri alanında lisans eğitimi veren fakülte veya yüksek okullarından mezuniyet yoluyla denklik işlemi ile antrenörlük belgesi edinmiş antrenörlere, antrenörlük belgelerini edindikleri sırada aldıkları eğitimi; hedef, içerik, öğrenme-öğretme ve ölçme-değerlendirme bağlamında değerlendirdikleri bir anket form uygulanmıştır. Araştırma sonucunda kadın antrenörlerin eğitim programlarını daha olumlu değerlendirdiği, antrenörlerin branşlarının değerlendirmelerinde üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı, antrenörlerin yaş ve deneyim yılının artması ile programları daha olumsuz değerlendirdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları katılımcıların cinsiyete göre antrenörlük eğitim programı değerlendirme puanları alt boyutlarında kadınların puanları erkeklere göre daha yüksektir, kadınlar aldıkları eğitimi erkeklere

TABLO 5: Katılımcıların öğretim programı değerlendirme alt boyutlarına göre karşılaştırılması

Alt boyutlar		Kareler toplamı	SS	Ortalama kareler	F	p değeri
Hedef	Gruplar arası	0,499	2	0,250		
	Gruplar içi	142,729	307	0,465	0,537	0,585
	Toplam	143,228	309			
İçerik	Gruplar arası	0,333	2	0,166		
	Gruplar içi	144,365	307	0,470	0,354	0,702
	Toplam	144,698	309			
Öğretme-öğrenme süreci	Gruplar arası	0,967	2	0,484		
	Gruplar içi	178,919	307	0,583	0,830	0,437
	Toplam	179,887	309			
Ölçme ve değerlendirme	Gruplar arası	0,602	2	0,301		
	Gruplar içi	187,850	307	0,612	0,492	0,612
	Toplam	188,452	309			

SS: Standart sapma

TABLO 6: Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği alt boyutları ve yaş değişkeni korelasyonu

Değişkenler		Hedef	İçerik	Öğrenme-öğretme	Ölçme ve değerlendirme	Yaş
Hedef	r değeri	1				
	p değeri					
	n	310				
İçerik	r değeri	0,867	1			
	p değeri	0,000				
	n	310	310			
Öğretme-öğrenme süreci	r değeri	0,846	0,876	1		
	p değeri	0,000	0,000			
	n	310	3010	310		
Ölçme ve değerlendirme	r değeri	0,842	0,824	0,870	1	
	p değeri	0,000	0,000	0,000		
	n	310	310	310	310	
Yaş	r değeri	-0,137*	-0,139*	-0,129*	-0,154	1
	p değeri	0,016	0,014	0,023	0,006	
	n	310	310	310	310	310

TABLO 7: Öğretim programı değerlendirme ölçeği alt boyutları ve deneyim yılı değişkeni korelasyonu

Değişkenler		Hedef	İçerik	Öğrenme-öğretme	Ölçme ve değerlendirme	Deneyim yılı
Hedef	r değeri	1				
	p değeri					
	n	310				
İçerik	r değeri	0,867	1			
	p değeri	0,000				
	n	310	310			
Öğretme-öğrenme süreci	r değeri	0,846	0,876	1		
	p değeri	0,000	0,000			
	n	310	310	310		
Ölçme ve değerlendirme	r değeri	0,842	0,824	0,870	1	
	p değeri	0,000	0,000	0,000		
	n	310	310	310	310	
Deneyim yılı	r değeri	-0,117*	-0,135*	-0,112*	-0,144*	1
	p değeri	0,039	0,017	0,049	0,011	
	n	310	310	310	310	310

göre daha olumlu değerlendirmiştir (Tablo 3). Bu durum kadın antrenörlerin federasyonların verdikleri eğitimleri daha olumlu ve işe yarar buldukları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Kadın antrenörlerin eğitim süreçlerine daha açık ve pozitif bir yaklaşıma sahip olduklarını, eğitim fırsatlarını mesleki gelişim açısından stratejik bir adım olarak değerlendirdiklerini düşündürebilir. Ayrıca, cinsiyetler arası eğitim ihtiyaçlarının ve beklentilerinin farklılık gösterebileceği de göz önüne alınmalıdır. Literatürde yer alan çalışmalar ise araştırma bulgularından farklı sonuçlar göstermektedir. İngiltere

Futbol Federasyonu antrenörlük eğitiminin 10 kadın antrenör tarafından değerlendirildiği çalışmada kadın antrenörler, eğitim süresince cinsiyet ayrımcılığına uğradıkları ve uygunsuz kültürel uygulama ve davranışlara maruz kaldıklarını belirterek olumsuz görüş bildirmişlerdir (Lewis et al.).¹⁶ Benzer şekilde kadın antrenörlerin antrenörlük eğitimi deneyimlerini inceleyen bir çalışmada kadın öğrencilerin eğitim sürecinin erkeksi deneyim biçimleri tarafından domine edildiğini düşündüğü ve bu sebeple eğitimi rahatsız edici olarak değerlendirdikleri ifade edilmiştir.²¹

Araştırma bulgularına göre katılımcıların branşlarının (basketbol, oryantiring, futbol) antrenörlük eğitim programı değerlendirmesine etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 4). Bu sonuç federasyonun antrenörlük kurslarını standart bir formatta sunmasıyla açıklanabilir. Kursların benzer bir yapıya sahip olması (1 hafta teorik, 1 hafta uygulamalı) farklı branşlardan gelen antrenörler arasında değerlendirme farklılıklarını azaltmış olabilir. Takım sporları (basketbol ve futbol gibi) ile bireysel sporlar (oryantiring gibi) arasında eğitim ihtiyaçları, stratejiler ve öğretim yöntemleri açısından belirgin farklılıklar bulunmasına karşın, federasyonun bu farklılıkları yeterince özelleştirilmemiş bir şekilde sunması, branşlar arasındaki algı farklılıklarını baskılamış olabilir. Bulgularımız literatürde yer alan sonuçlardan farklılık göstermektedir. Yapılan çalışmalarda yapılan spor türüne göre (takım ve bireysel spor) farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Sunay ve İmamoğlu, Türkiye’deki antrenör eğitim programlarının etkililiğini incelemek için yaptıkları çalışmalarında takım sporları antrenörlerinin antrenör eğitim programında yer alan derslere, bireysel spor türü antrenörlerinden daha olumlu yaklaştıklarını ifade etmektedir.²² Sunay’ın Türkiye’deki antrenör eğitim programlarının etkinliğini incelediği çalışmasında spor türüne göre programda yer alan derslere ilişkin görüşlerin farklılaştığını, takım sporu antrenörlerinin çoğunluğu programda yer alan dersleri hakkında daha olumlu görüşe sahipken, bireysel branş antrenörlerinin eğitim programlarındaki dersler için daha olumsuz görüş bildirdiği ifade edilmektedir.²³

Araştırmada elde edilen bulgulara göre katılımcıların deneyim yılı ve yaş değişkenleri ile eğitimini aldıkları antrenörlük programlarını değerlendirmeleri anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu ilişkinin ise negatif yönde olduğu yani antrenörlerin deneyim yılı ve yaşlarının artması ile antrenörlük eğitim programları değerlendirme puanları azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 5, Tablo 6). Ulaşılan sonular, antrenörlerin antrenörlük eğitimini aldığı geçmiş zamanlardaki imkânların kısıtlı olması ve yaş arttıkça beklentilerinde artması beklenen bir durum olması ile açıklanabilir. Araştırma bulgularımıza paralel olarak, TFF’nin antrenörlük eğitimine katılan antrenörlerin görüşlerini incelediği bir çalışmada yaş değişkeni ile

program değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu fakat bu ilişkinin çalışmamızdan farklı olarak pozitif yönde olduğu, yaşın artması ile programların daha olumlu değerlendirildiğini ifade edilmektedir.²⁴ Bu sonuç, antrenörlerin geçmiş yıllarda antrenörlük eğitimini alma sürecinde yaşadıkları zorluk ve sınırlılıkların (materyal edinme, eğitime ulaşma vb.) yargılarını önemli ölçüde etkilemesi ile açıklanabilmektedir. Ayrıca antrenörlerin deneyim ve yaşlarının artmasıyla birlikte antrenörlük eğitim programlarını daha eleştirel değerlendirdikleri söylenebilir. Zaman içinde antrenörlerin kariyer ilerledikçe beklentilerinin artması ve geçmişte aldıkları eğitimin eksikliklerini daha net fark etmeleriyle açıklanabilir. Özellikle, geçmişteki kısıtlı eğitim imkânları ve materyaller, yaş ilerledikçe bu programların daha düşük puanla değerlendirilmesine yol açabilir. Ayrıca, deneyim ve yaşla birlikte artan özgüven, antrenörlerin programları daha titiz ve eleştirel bir yaklaşımla değerlendirmelerine neden olabileceği düşünülebilir. Antrenör yeterliliklerinin, antrenörlerin yaşlarına göre karşılaştırıldığı bir çalışmada, araştırmamızla benzer olarak 36-53 yaş grubunda yer alan antrenörler lehine fiziksel kondisyon alt boyutunda yaş ile anlam farklılıklara ulaşırken, oyun stratejileri, motivasyon, teknik beceri ve karakter oluşturma alt boyutlarında araştırmamızdan farklı olarak yaş değişkeni ile arasında anlamlı farklılık gözlenmediğini ifade etmiştir.²⁵ Futbol antrenörleri ile yapılan diğer bir çalışmada ise duygusal emek ve antrenör yeterlilikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. 150 futbol antrenörü ile yapılan çalışma sonucunda yaş ilerledikçe antrenör yeterliliği arttığını, yaş ile beraber kazanılan deneyim ve olgunluğun kişinin kendisine güvenini de artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.²⁶ Bu sonuç çalışmamızla birlikte incelendiğinde yaşla birlikte artan antrenör yeterliliğinin ve özgüvenin, antrenörlerin eğitim programını olumsuz değerlendirmelerine etken olduğu yorumu yapılabilir. Başka bir çalışmada ise 45 Alpinist dağcı ile negatif düşünce yapısı, aktivasyon, özgüven ve bilişsel yönelimleri düzeylerinin karakteristiğinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada sporda deneyim yılı ve özgüven değişkenleri arasında pozitif ilişkiye ulaşılmıştır.²⁷ Bu sonuç araştırmamızı destekler nitelikte olup antrenörlerin deneyim yılının artması ile özgüvenlerinin artarak

programları daha olumsuz eleştirebilmelerine imkân sağladığı düşünülebilir. Literatürde farklı sonuçlara ulaşan çalışmalarda mevcuttur. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü'nün uyguladığı antrenörlük eğitim programlarının değerlendirildiği çalışmada, eğitim programında yer alan derslerin yararlı olma düzeylerine ilişkin antrenör adayları tarafından yapılan değerlendirmelerin aritmetik ortalamaları arasında yaşa ve deneyim yılına göre anlamlı bir fark olmadığı ifade edilmiştir.²⁸

SONUÇ

Antrenörlük eğitim programlarının kadın antrenörler tarafından erkeklere göre daha olumlu değerlendirildiği, spor branşının değerlendirmeye etkisi olmadığı ve deneyim yılı arttıkça bu programların daha olumsuz değerlendirildiği görülmüştür. Bu bulgular, program geliştirme süreçlerine çeşitli paydaşların dâhil edilmesi ve hizmet içi eğitimlerin artırılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, programların ortak bir felsefe ve teorik çerçeveye, branşa özgü şekilde geliştirilmesinin önemi vurgulanmaktadır.²⁹⁻³¹ Araştırmaya 3 branşın dâhil edilmesi, ulaşılabilen kadın antrenörlerin sayısının az olması ve her kademede eşit antrenöre ulaşamaması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Gelecekte farklı branşlar dâhil edilerek çalışmanın kapsamı genişletilebilir ve bu alanda nitel çalışmalar tasarlanarak elde edilen bulguların nedenleri daha ayrıntılı incelenebilir. Antrenörlük eğitim programlarının daha kapsayıcı hâle getirilmesi için farklı gruplardan paydaşlarla iş bir-

liği yapılabilir ve program içeriklerinin uygunluğu detaylı analizlerle değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra, programların takım ve bireysel ihtiyaçlara göre özelleştirilmesi ve bu özelleştirmelerin etkinliğini araştıran çalışmalar önerilmektedir. Antrenörlerin sürekli mesleki gelişimini desteklemek için düzenli hizmet içi eğitimler ve atölyeler organize edilmesiyle etkin değerlendirme sistemleri oluşturularak katılımcılara düzenli geri bildirim sağlanması önerilmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Mehmet İnan; **Tasarım:** Mehmet İnan; **Denetleme/Danışmanlık:** Mehmet İnan; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Ayşe Kübra Aktaş, Abdurrahim Nazım Nayır, Fatma Özçelik, Esra Yılmaz, Beyza Başak, Elanur Bayram; **Analiz ve/veya Yorum:** Ayşe Kübra Aktaş, Abdurrahim Nazım Nayır; **Kaynak Taraması:** Ayşe Kübra Aktaş; **Makalenin Yazımı:** Ayşe Kübra Aktaş; **Eleştirel İnceleme:** Mehmet İnan.

KAYNAKLAR

1. Kaygısız İ. Eğitim felsefesi ve Türk eğitim sisteminin felsefi temelleri. http://islamiliimleri.com/AnaSayfa/35/FelsefeveEgitimFelsefesi/7Egitim_felsefesi_aki mlari.pdf
2. Arslan A. Eğitime Giriş. Ankara: Nobel Yayıncılık; 2016.
3. Kantarcı Z. Sokrates ve eğitim felsefesi [Sokrates and philosophy of education]. Mavi Atlas. 2013;1:78-90. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/84134>
4. Sevim Y. Türkiye'de antrenör eğitim yapısı ve temel ilkeleri [The structure and basic principles of coach education in Turkey]. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 1998;3(1):1-10. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/292473>
5. TFF. Teknik adamların eğitimi ve sınıflandırılması talimatı. <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Teknik-Adamlarin-E%C4%9Fitimi-ve-Siniflandirilmasi-Talimati.pdf>
6. Atav S. Türkiye'de uygulanan Master Coach hentbol antrenör programının antrenör görüşlerine göre değerlendirilmesi [Yüksek lisans tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi; 2020. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/Tez-Goster?key=_F5QEpayDXGqGZlp9XiFtAkB2_NKmj85n13k_XlnNcWWbXe-BuJso1mysZcyALJMT
7. Türkiye Basketbol Federasyonu antrenörlük eğitimi talimatı. https://www.tbff.org.tr/sitefiny-tbff-media/dokuman/D1582446EA974272AD71985629404B71_antrenor-egitimi-talimati.pdf
8. Resmi Gazete (14.12.2019, Sayı: 30978) sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığı Antrenör Eğitimi Yönetmeliği; 2021.

9. TFF. Teknik adamların eğitimi ve sınıflandırılması talimatı. <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Teknik-Adamlarin-E%C4%9Fitimi-ve-Siniflandirilmasi-Talimati.pdf>
10. Türkiye Basketbol Federasyonu antrenörlük eğitimi talimatı. https://www.tbff.org.tr/sitefiny-tbff-media/dokuman/D1582446EA974272AD71985629404B71_antrenor-egitimi-talimati.pdf
11. Türkiye Oryantiring Federasyonu Antrenör Eğitimi Talimatı. <https://shgm.gsb.gov.tr/Public/Images/SGM/Federasyon/79808Antren%C3%B6r%20E%C4%9Fitim%20Talimat%C4%B1.pdf>
12. Cushion CJ, Armour KM, Jones RL. Coach education and continuing professional development: Experience and learning to coach. *Quest*. 2003;55(3):215-30. <https://doi.org/10.1080/00336297.2003.10491800>
13. Abraham A, Collins D, Martindale R. The coaching schematic: validation through expert coach consensus. *J Sports Sci*. 2006;24(6):549-64. PMID: 16611568.
14. Lemyre F, Trudel P, Durand-Bush N. How youth-sport coaches learn to coach. *The Sport Psychologist*. 2007;21(2):191-209. <https://doi.org/10.1123/tsp.21.2.191>
15. Graham K, Lewis C, Norman L. "It's a concrete ceiling, it's not even glass": Understanding tenets of organizational culture that support the progression of women as coaches and coach developers. *Sports Coaching Review*. 2020;9(2):218-42. <https://doi.org/10.1080/21640629.2020.1720771>
16. Lewis CJ, Roberts SJ, Andrews HJ. 'Why am I putting myself through this?' Women football coaches' experiences of the Football Association's coach education process. *Sport, Education and Society*. 2015;23(1):28-39. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13573322.2015.1118030>
17. Norman L, Rankin-Wright AJ, Allison W. "It's a man's world": The influence of gender and power on female coaches' experiences. *International Review for the Sociology of Sport*. 2018;53(5):553-68. <https://doi.org/10.1177/1012690216663169>
18. Büyüköztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. 28. Baskı. Ankara: Pegem Akademi; 2020.
19. Baş G. Eğitim Programlarını Değerlendirme Ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması [Curriculum Evaluation Scale: validity and reliability study]. *Turkish Journal of Educational Studies*. 2016;3(1):1-12. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/402952>
20. George D, Mallery P. SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference. 10th ed. Boston: Pearson Education; 2010.
21. Graham L, McKenna M, Fleming S. "What d'you know, you're a girl!" Gendered experiences of sport coach education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport&Tourism Education*. 2013;13:70-7. doi:10.1016/j.jhlste.2013.05.002
22. Sunay H, İmamoğlu AF. Türkiye'de antrenör eğitim programlarının etkinliği [Effectiveness of coach training programs in Turkey]. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 1996;1(3):66-84. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/289495>
23. Sunay H. Türkiye'de antrenör eğitim programlarının etkinliği (1994 ve 2002 farklı yönetmeliklere göre) [Effectiveness of coach training programs in Turkey (according to 1994 and 2002 different regulations)]. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2020;7(1):44-74. doi: 10.33468/sbsebd.120
24. Gün A. Türkiye'de TFF'nin antrenörlük kurslarında eğitim alan antrenör adaylarının kurslar hakkındaki görüşlerinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi; 2014. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=48XPj7KKQhKUgn-tkUkO3J1XtzKIP5F3g4Z4vYq8U_q6W0bCOWI_b5Eng-dgGgG
25. Çik B. Sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının antrenörlerin yeterliliğiyle ilişkisinin incelenmesi [Doktora tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2019. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=FgmKChPKo23qQqBeqVZoLqFbjdEoXUqG3byrQPhzLmgUyA-bSwVw-J4NbKscc>
26. Güllü S. Futbol antrenörlerinin duygusal emek ve antrenör yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*. 2019;12(38):58-79. doi: 10.14225/Joh1549
27. Rodrigues AD, Lázaro JP, Fernandes HM, Vasconcelos-Raposo J. Characterization of the negativism, activation, self-confidence and cognitive orientations levels of alpinists. *Motricidade*. 2009;5(2):63-87. doi: <https://doi.org/10.6063/motricidade.182>
28. Sunay H. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün uyguladığı antrenör eğitimi programlarının değerlendirilmesi [The evaluation of trainer training programs carried out by general directorate of youth and sport]. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 1997;2(4):44-60. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/290516>
29. İnan M, Özden B, Bal M, Erdem S, Yurtbaşı Ö, Yüce İ, et al. Pilates eğitimi eğitime yönelik bir ihtiyaç analizi çalışması [A need analyses for pilates educational training]. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*. 2018;10(1):2602-64. <https://doi.org/10.30655/bsad.2018.5>
30. Dempsey NM, Richardson DJ, Cope E, Cronin CJ. Creating and disseminating coach education policy: a case of formal coach education in grassroots football. *Sport, Education and Society*. 2020;26(8):917-30. <https://researchonline.ljmu.ac.uk/id/eprint/13447/>
31. Taş Z. Futbol antrenör eğitim programlarının etkililiğine yönelik antrenör deneyimlerinin incelenmesi [Investigation of coach experiences on the effectiveness of coaching education programs]. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2024;29(1):1-11. <https://doi.org/10.53434/gbesbd.1285493>